

ΕΤΑΑ ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ (πρώην ΤΣΑΥ)

Υποχρεωτική Κοινωνική Ασφάλιση και Επαγγελματικά Ταμεία Ασφάλισης

Dr.Κιτσοπανίδης Ιωάννης

Πρόεδρος Επιτροπής ΙΣΑ για το ΕΤΑΑ-Τ.Υ (πρώην ΤΣΑΥ)

Αθήνα Μάρτιος 2015

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΑΓΗ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Στο ισχύον Σύνταγμα του 1975 όπως αναθεωρήθηκε το 1986 και το 2001 και στο άρθρο 22 παρ 5 ορίζεται ότι « *Το κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως ο νόμος ορίζει*»

Η συνταγματική αυτή θεμελίωση του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλιση όπως αυτή έχει ερμηνευτεί και από την νομολογία των Ελληνικών δικαστηρίων , συνθέτει τη βάση για την ασφαλιστική κάλυψη όλων των εργαζομένων , ανεξάρτητα από το είδος απασχόληση τους

Η συνταγματική κατοχύρωση της αρχής του κοινωνικού κράτους δικαίου, εντοπίζεται στο άρθρο 25 παρ 1 του Συντάγματος που προβλέπει ότι:

Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του κράτους

Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκηση τους, ενώ οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορεί κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας.

Το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση αποτελεί επομένως κοινωνικό δικαίωμα, το περιεχόμενο του οποίου, κατά το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, συνίσταται στην υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για την ύπαρξη και τη συνεχή λειτουργία των υπηρεσιών κοινωνικής ασφάλισης, ώστε να καθίσταται εφικτή η άσκηση του σχετικού δικαιώματος των πολιτών και υπό αυτήν την έννοια το κράτος εγγυάται την κοινωνική ασφάλιση.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Το Συμβούλιο Επικρατείας με την απόφαση της ολομέλειας 5024/1987 έχει κρίνει από τα μέσα της δεκαετίας του '80, και εφεξής θεωρείται παγίως, ότι η υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση αποτελεί κρατική αρμοδιότητα και δεν μπορεί να ασκείται από ιδιωτικά νομικά πρόσωπα. Οι οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης πρέπει να είναι οργανωμένοι σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ) διότι κατά το άρθρο 22 παρ 5 του Συντάγματος η υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση , κύρια και επικουρική αποτελεί κρατική αρμοδιότητα και ως εκ τούτου εξαιρείται της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Ταυτίζει δηλαδή τη μέριμνα του κράτους για την κοινωνική ασφάλιση με την παροχή αυτής από δημόσια κρατική υπηρεσία ή από ΝΠΔΔ που είναι και αυτά δημόσιες υπηρεσίες αποκεντρωμένες και αυτό ισχύει υποχρεωτικά για τον πρώτο πυλώνα της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης

* Η νομολογία αυτή παγιώθηκε και με νεότερες αποφάσεις του ίδιου δικαστηρίου (ΣΤΕ 2696/2009, 218/2007, 1612/2006, ΣΤΕ 2898/1999, ΣΤΕ 3099/2001, ΕΔΚΑ 2001, 746, ΣΤΕ (Ολ.) 2692/1993, ΕΔΚΑ 1994, 84, ΣΤΕ (Ολ.) 3596/1991.

* Κατά μια άλλη άποψη, η επιβαλλόμενη από το Σύνταγμα κρατική μέριμνα μπορεί κατ' επιλογήν του κοινού νομοθέτη να υλοποιηθεί και με την ανάθεση της υπό τη λειτουργική έννοια δημόσιας υπηρεσίας κοινωνικής ασφάλισης, είτε σε δημόσια νομικά πρόσωπα είτε σε ιδιωτικά, εφόσον στην τελευταία περίπτωση εξασφαλίζονται οι αρχές που διέπουν τις δημόσιες υπηρεσίες και ο κρατικός έλεγχος

Άλλωστε αν ο συνταγματικός νομοθέτης ήθελε η κοινωνική ασφάλιση να παρέχεται αποκλειστικά από το κράτος ή από ΝΠΔΔ θα χρησιμοποιούσε τον όρο « *παρέχει* » αντί του όρου « *μεριμνά* » και ενδεχομένως θα απαγόρευε ρητά σε ιδιωτικά νομικά πρόσωπα να ασκήσουν αυτή τη δραστηριότητα.

Η υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων στους οικείους φορείς κοινωνικής ασφάλισης ορίζεται και στο άρθρο 1 του Ν. 2084/1992 με την επιπλέον έννοια ότι κάθε εργαζόμενος δεν έχει ελευθερία επιλογής ασφαλιστικού φορέα αλλά υποχρεούται να ασφαλιστεί στον προβλεπόμενο από τον νόμο ασφαλιστικό οργανισμό.

Επίσης με απόφαση του ΣΤΕ 2263/1976 η ασφαλιστική κάλυψη έχει επεκταθεί και στα έμμεσα μέλη δηλαδή των προσώπων που συνδέονται με συγγένεια ορισμένου βαθμού η γάμο με τον εργαζόμενο ασφαλισμένο.

ΠΥΛΩΝΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

I. Πρώτος Πυλώνας Υποχρεωτική Κοινωνική Ασφάλιση

- Κυρία και Επικουρική Ασφάλιση

II. Δεύτερος Πυλώνας Προαιρετική Κοινωνική Ασφάλιση

- Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης

III. Τρίτος Πυλώνας Προαιρετική Κοινωνική Ασφάλιση

- Προγράμματα Ιδιωτικής Ασφαλιστικής Κάλυψης

**ΠΡΩΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ**

ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Το ελληνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του πρώτου πυλώνα ασφάλισης είναι ένα σύστημα δημοσίου δικαίου, συνταγματικά κατοχυρωμένο, με δημόσιο, καθολικό, υποχρεωτικό, αυτεπάγγελτο και αναδιανεμητικό χαρακτήρα. Το σύστημα του πρώτου πυλώνα καλύπτει δύο επίπεδα ασφάλισης: κύρια ασφάλιση (πρώτο επίπεδο - περίπου 80% του συνόλου των συντάξεων) και επικουρική ασφάλιση (δεύτερο επίπεδο).

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΡΩΤΟΥ ΠΥΛΩΝΑ

Φορείς Κύριας Ασφάλισης

Παρέχουν συντάξεις γήρατος, αναπηρίας και θανάτου

Φορείς Επικουρικής Ασφάλισης.

Είναι οργανισμοί που έχουν συσταθεί για να συμπληρώνουν τις βασικές παροχές του φορέα κύριας ασφάλισης με ένα ακόμη ποσό περιοδικής η εφάπαξ παροχής

Ταμεία Πρόνοιας

Χορηγούν μια μόνο και μάλιστα στιγμιαία παροχή (εφάπαξ παροχή) με την επέλευση κάποιου ασφαλιστικού κινδύνου και ιδίως κατά την έξοδο των ασφαλισμένων από την παραγωγική διαδικασία.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Ο νόμος 3029/2002 άρθρο 6 παρ 20 έδωσε την δυνατότητα στα ήδη υπάρχοντα ταμεία πρόνοιας που λειτουργούν υπό μορφή ΝΠΔΔ να μετατραπούν σε ΝΠΙΔ εφ' όσον καταβάλλονται σ' αυτά εισφορές μονό από τους ασφαλισμένους

Ασφαλιστικοί κινδύνου που καλύπτουν οι φορείς υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης του πρώτου πυλώνα

Καλυπτόμενοι κίνδυνοι

- Ασθένεια
 - Παροχές σε είδος (σήμερα παρέχονται από τον ΕΟΠΥΥ)
 - Παροχές σε χρήμα
- Μητρότητα
- Αναπηρία
- Εργατικό Ατύχημα και Επαγγελματική Ασθένεια
- Γηρατειά
- Θάνατος προστάτη οικογενείας
- Ανεργία
- Οικογενειακά βάρη

Χρηματοδότηση του πρώτου πυλώνα της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης

Οι φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης και οι παροχές του πρώτου πυλώνα, Υποχρεωτική Κοινωνική Ασφάλιση, χρηματοδοτούνται από σύνθετους μηχανισμούς που περιλαμβάνουν:

- Εισφορές εργαζομένων
- Εισφορές εργοδοτών
- Τακτική συμμετοχή του κρατικού προϋπολογισμού (Τριμερής χρηματοδότησης)
- Κοινωνικούς πόρους
- Έκτακτη κρατική επιχορήγηση
- Πόρους από αξιοποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας των ΦΚΑ.

Επενδύσεις Αποθεματικών Ταμείων Υποχρεωτικής Ασφάλισης

Νομοθετικό πλαίσιο για την διαχείριση και αξιοποίηση των αποθεματικών και της κινητής και ακίνητης περιουσίας

A.N. 1611/50, Ν.Δ. 2999/54 Ν. 876/79, Ν.1266/82 Ν.1902/90, Ν.. 2084/92, Ν. 2076/92, Ν. 2216/94, Ν.2469/97, Ν.2642/98 Ν.2676/99,2778/99.

- Υποχρεωτική τήρηση των διαθεσίμων κεφαλαίων των Ασφαλιστικών Οργανισμών στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία ενεργεί ως διαχειρίστρια και επενδύει τα διαθέσιμα τους σε τίτλους του Δημοσίου.
- Τήρησης λογαριασμού ταμειακής διαχείρισης σε Τράπεζα ή Τραπεζικό Οργανισμό.
- Δυνατότητα επένδυσης από τους Ασφαλιστικούς, Οργανισμούς ποσοστού 23% των διαθεσίμων τους σε ακίνητα και κινητές αξίες, παράλληλα και ανεξάρτητα από τις επενδύσεις που κάνει η Τράπεζα της Ελλάδος.
- Από το ανωτέρω ποσοστό, το 40% επενδύεται σε ακίνητα και το 60% σε χρεόγραφα (Ν.2084/92 άρθρο 14, Ν.2676/99 άρθρο 40)

Τρόπος Λειτουργίας της Υποχρεωτικής Κοινωνικής Ασφάλισης

Κατά κανόνα, η λειτουργία της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης πραγματοποιείται μέσω του αναδιανεμητικού συστήματος. Το σύνολο των εισπραττομένων πόρων από τα Ταμεία καλύπτει το σύνολο των τρεχουσών προβλεπομένων συνταξιοδοτικών παροχών των συνταξιούχων (με το όποιο θετικό υπόλοιπο να αποθεματοποιείται). Εντός βεβαίως του συγκεκριμένου σχήματος, στο οποίο η συμμετοχή είναι καθολική και υποχρεωτική, λειτουργεί η αρχή της κοινωνικής αλληλεγγύης. Ταυτόχρονα, αναδεικνύεται και ο ζωτικός ρόλος του κράτους που συνίσταται κυρίως στη μακροχρόνια πρόβλεψη και διασφάλιση της δίκαιης, μεταξύ των γενεών κατανομής του κόστους χρηματοδότησης

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ
ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

ΤΑΜΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Ιδρύονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3029/2002 άρθρα 7 και 8 ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα οποία τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και τον έλεγχο της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής.

Ιδρύονται προαιρετικά ανά επιχείρηση ή κλάδο ή κλάδους εργαζομένων, με πρωτοβουλία των εργαζομένων ή των εργοδοτών ή με συμφωνία των εργοδοτών και των εργαζομένων, καθώς επίσης με πρωτοβουλία των αυτοτελώς απασχολούμενων ή των ελεύθερων επαγγελματιών ή των αγροτών ή των επαγγελματιών τους οργανώσεων, υπό την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των ασφαλιζόμενων μελών τους υπερβαίνει τους 100.

Η υπαγωγή των εργαζομένων στην ασφάλιση των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης είναι προαιρετική, σε αντίθεση με τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της δημόσιας κοινωνικής ασφάλισης.

Ασφαλιστικοί κινδύνου που μπορεί να καλύπτουν τα ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης

Σκοπός των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης είναι η παροχή στους ασφαλισμένους και τους δικαιούχους των παροχών, συμπληρωματικής ασφαλιστικής προστασίας, πέραν της παρεχόμενης από την υποχρεωτική ασφάλιση για τους ασφαλιστικούς κινδύνους:

- Ασθένειας
 - Παροχές σε είδος
 - Παροχές σε χρήμα
- Επαγγελματικού Ατυχήματος
- Γήρατος
 - Σύνταξη
 - Εφάπαξ
- Αναπηρίας
- Θανάτου

Όταν χορηγούν συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλονται είτε περιοδικά είτε εφάπαξ αυτές χορηγούνται με βάση το κεφαλαιοποιητικό σύστημα .

Χρηματοδότηση των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης

Τα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης και οι παροχές του δευτέρου πυλώνα Προαιρετική Κοινωνική Ασφάλιση) χρηματοδοτούνται από σύνθετους μηχανισμούς που περιλαμβάνουν:

- Εισφορές εργαζομένων τακτικές και έκτακτες
- Εισφορές εργοδοτών τακτικές και έκτακτες
- Πρόσοδοι περιουσίας
- Απόδοση των κεφαλαίων και αποθεματικών τους

Τα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης υποχρεούνται στην δημιουργία αποθεματικών που καλύπτουν τις υποχρεώσεις οι οποίους αναλαμβάνονται έναντι των ασφαλισμένων και δικαιούχων παροχών.

Επενδύσεις Αποθεματικών Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης

- Ποσοστό μέχρι 10% των τεχνικών αποθεματικών επενδύεται σε ακίνητα
- Ποσοστό μέχρι 70% των τεχνικών αποθεματικών επενδύεται σε μετοχές και ομολογίες εταιρειών
- Ποσοστό μέχρι 70% των τεχνικών αποθεματικών επενδύεται σε έντοκα γραμμάτια και τραπεζικές καταθέσεις

Με τον νόμο (Ν. 4261/2014 ΦΕΚ Α 107/5-5-2014) προβλέπεται ότι, η **εποπτεία και ο έλεγχος για τις επενδύσεις των ΤΕΑ περνά στην Επιτροπή εφαιλαιαγοράς.**

Βάσει της νέας νομοθετικής παρέμβασης, εάν κάποιο ταμείο επαγγελματικής ασφάλισης διαχειρίζεται το ίδιο τις επενδύσεις του, θα απαιτείται **ειδική έγκριση** της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Νόμος 4261/2014 επανακαθορισμός επενδυτικής πολιτικής των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης

α) το **ενεργητικό** επενδύεται πρωτίστως σε οργανωμένες αγορές. Το τμήμα που επενδύεται σε στοιχεία μη εισηγμένα προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένες αγορές δεν υπερβαίνει το 5% του ενεργητικού.

β) **επένδυση σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά** μέσα είναι δυνατή, εφόσον συμβάλλουν στη μείωση των επενδυτικών κινδύνων ή διευκολύνουν την αποτελεσματική διαχείριση του χαρτοφυλακίου. Τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα αποτιμώνται με σύνεση.

Το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης αποφεύγει την υπερβολική έκθεση σε κίνδυνο από έναν αντισυμβαλλόμενο, καθώς και από άλλες πράξεις σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα,

γ) τα στοιχεία του ενεργητικού είναι **διαφοροποιημένα**, ώστε να αποφεύγεται η υπέρμετρη εξάρτηση από κάποιο συγκεκριμένο στοιχείο ή εκδότη ή όμιλο επιχειρήσεων αλλά και η συσσώρευση κινδύνων στο χαρτοφυλάκιο συνολικά.

δ) η επένδυση στη χρηματοδοτούσα επιχείρηση **δεν υπερβαίνει το 5% του συνόλου του χαρτοφυλακίου** και στην περίπτωση που η χρηματοδοτούσα επιχείρηση ανήκει σε όμιλο, η επένδυση στις επιχειρήσεις που ανήκουν στον ίδιο όμιλο με τη χρηματοδοτούσα επιχείρηση δεν υπερβαίνει το 10% του χαρτοφυλακίου.

Βάσει του νέου νομικού πλαισίου, το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης δεν επιτρέπεται να δανείζεται ή να ενεργεί ως εγγυητής υπέρ τρίτων.

Κατά παρέκκλιση των παραπάνω, το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης δύναται να δανειοδοτηθεί μόνο για σκοπούς ρευστότητας και σε προσωρινή βάση.

Περιορισμοί της επενδυτικής πολιτικής των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης

Το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης υπόκειται επίσης στους εξής περιορισμούς:

α) οι επενδύσεις σε μετοχές, διαπραγματεύσιμες κινητές αξίες εξομοιούμενες προς μετοχές και εταιρικές ομολογίες, που έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένες αγορές, **δεν υπερβαίνουν το 70% του ενεργητικού** που καλύπτει τα τεχνικά αποθέματα ή του συνολικού χαρτοφυλακίου των ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης, στα οποία οι ασφαλισμένοι φέρουν τον κίνδυνο επενδύσεων.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, μετά από γνώμη της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής, μπορεί πλέον να επιβάλει χαμηλότερο όριο σε ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης που καταβάλλουν συνταξιοδοτικές παροχές με εγγύηση μακροπρόθεσμων επιτοκίων, φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο και παρέχουν τα ίδια την ανωτέρω εγγύηση

β) οι επενδύσεις σε στοιχεία ενεργητικού εκπεφρασμένα σε νομίσματα διαφορετικά από εκείνο στο οποίο είναι εκπεφρασμένες οι υποχρεώσεις του Ταμείου Επαγγελματικής Ασφάλισης **δεν υπερβαίνουν το 30% του ενεργητικού** που καλύπτει τα τεχνικά αποθέματα

γ) οι επενδύσεις σε επιχειρηματικά κεφάλαια και σε παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση του χαρτοφυλακίου δεν υπερβαίνουν αθροιστικά το 5% του ενεργητικού.

δ) οι επενδύσεις σε κινητές αξίες ή/και μέσα χρηματαγοράς του ίδιου εκδότη δεν υπερβαίνουν το 15% του ενεργητικού του Ταμείου Επαγγελματικής Ασφάλισης,

ε) κατά παρέκκλιση της περίπτωσης δ,' επιτρέπεται η τοποθέτηση μέχρι και 35% του ενεργητικού του ΤΕΑ σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς του ίδιου εκδότη, όταν οι κινητές αξίες ή τα μέσα χρηματαγοράς έχουν εκδοθεί ή είναι εγγυημένα από κράτος - μέλος ή από τρίτα κράτη, όπως αυτά ορίζονται σε σχετική απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ή από δημόσιο διεθνή οργανισμό στον οποίο συμμετέχουν ένα ή περισσότερα κράτη-μέλη

στ) το σύνολο των επενδύσεων σε κινητές αξίες και σε μέσα χρηματαγοράς της περίπτωσης ε' επιτρέπεται να αυξηθεί μέχρι το 100% του ενεργητικού του Ταμείου Επαγγελματικής Ασφάλισης, εφόσον το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης έχει επενδύσει σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς που ανήκουν σε τουλάχιστον 6 διαφορετικές εκδόσεις και οι αξίες που ανήκουν σε κάθε έκδοση δεν υπερβαίνουν το 30% του ενεργητικού του Ταμείου Επαγγελματικής Ασφάλισης

ζ) κατά παρέκκλιση της περίπτωσης δ', επιτρέπεται η τοποθέτηση μέχρι 25% του ενεργητικού του Ταμείου Επαγγελματικής Ασφάλισης, σε ομολογίες που εκδίδονται από πιστωτικό ίδρυμα που έχει την καταστατική του έδρα σε κράτος - μέλος και υπόκειται δια νόμου σε ειδικό καθεστώς δημόσιας εποπτείας για την προστασία των ομολογιούχων, η έκδοση των οποίων έχει κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

η) οι καταθέσεις του Ταμείου Επαγγελματικής Ασφάλισης άνω των 50.000 ευρώ δεν μπορεί να υπερβαίνει ανά πιστωτικό ίδρυμα **το 25% του ενεργητικού** του,

θ) το ΤΕΑ **δεν επιτρέπεται** να συνδυάζει, αθροιστικά, άνω του 40% του ενεργητικού του σε:

- Επενδύσεις σε κινητές αξίες ή μέσω χρηματαγοράς που έχουν εκδοθεί από τον ίδιο οργανισμό,
- Καταθέσεις στον οργανισμό αυτό, ή/και
- Κινδύνους από πράξεις παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων με αντισυμβαλλόμενο τον οργανισμό αυτό,

ι) Η αξία του συνόλου των ακινήτων του Ταμείου Επαγγελματικής Ασφάλισης, πρέπει να είναι κατώτερη του 20% του ενεργητικού του,

ια) Το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης δεν επιτρέπεται να αποκτά πολύτιμα μέταλλα.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς μάλιστα, μπορεί να απαιτεί την εφαρμογή αυστηρότερων επενδυτικών κανόνων ανά ΤΕΑ μετά από γνώμη της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής.

Νομικό πλαίσιο που διέπει τα Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης

α) Νόμοι

- Ν. 3029/2002, άρθρα 7 και 8 (ΦΕΚ 160 Α)
- Ν. 3385/2005, άρθρο 12 (ΦΕΚ 210 Α)
- Ν.4019/2012, άρθρο 108
- Ν. 4261/2014 ΦΕΚ Α 107/5-5-2014

β) Προεδρικά Διατάγματα

- Π.Δ. 80/1997 (Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο για φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης) σε συνδυασμό με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.
- Π.Δ. 87/2002 (Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης)

β)Οι κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 3029/2002 εκδοθείσες Υπουργικές Αποφάσεις

- **Υ.Α. Φ.** επαγγ.ασφ./οικ.16/09.04.2003 (ΦΕΚ 462 Β), για τους όρους λειτουργίας των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης
- **Υ.Α. Φ.** επαγγ. ασφ./43/13.11.2003 (ΦΕΚ 1703 Β), για τη διαδοχική ασφάλιση στα Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης
- **Υ.Α. Φ.** 51010 /1821/16/16.02.2004 (ΦΕΚ 370 Β), για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων
- Αριθ. πρωτ.- Φ.51010-οικ.19976-861-10.10.2014 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ (Κανονισμού Δεοντολογίας και Καλών Πρακτικών Λειτουργίας των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης)

γ) Κοινοτικό Δίκαιο

- **Οδηγίες 96/97/ΕΚ** και **86/378/ΕΟΚ** (Ισότητα των φύλων στα επαγγελματικά καθεστώτα κοινωνικής ασφάλισης, όπως ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το π.δ. 87/2002 (ΦΕΚ 66 Α)
- **Οδηγία 98/49/ΕΚ** (Προστασία δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης μισθωτών και μη που διακινούνται στην ΕΕ), όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το π.δ. 227/2004 (ΦΕΚ 212 Α)
- **Οδηγία 2003/41/ΕΚ/03-06-2003** (Για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών (ΙΕΣΠ)
- **Οδηγία 2010/78/ΕΕ** (Εξουσίες Ευρωπαϊκής Αρχής {Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων} σχετικά με την διασυνοριακή δραστηριότητα των ΤΕΑ

ΤΡΙΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Προαιρετική Κοινωνική Ασφάλιση

Dr. kitsopanidis.ioannis WWW.kitsopanidis.gr

Προαιρετική Κοινωνική Ασφάλιση

Αφορά την ατομική προαιρετική συνταξιοδοτική εξασφάλιση, μέσω αποταμιεύσεων και ιδιωτικών ασφαλιστηρίων ζωής. Εισφορές καταβάλλει ο ασφαλισμένος, ενώ ο πυλώνας είναι απόλυτα ανταποδοτικός και χρηματοδοτείται με τον κεφαλαιοποιητικό τρόπο.

Οι παροχές του τρίτου πυλώνα από ασφάλεια ζωής, λαμβάνουν συνήθως τη μορφή εφάπαξ ποσών και σπάνια τη μορφή ετήσιων πληρωμών.

ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΤΑΜΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Μέχρι σήμερα έχουν δημιουργηθεί 13 Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης εκ των οποίων τα τέσσερα τελευταία δημιουργήθηκαν όντος του 2013 μέσω της μετατροπής τεσσάρων επικουρικών ταμείων σε ΤΕΑ υποχρεωτικής ασφάλισης.

Πρόκειται για το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Επικούρησης Ασφαλιστών και Προσωπικού Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων, το Επαγγελματικό Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Εταιρειών Πετρελαιοειδών, το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Εμπορίου Τροφίμων και το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εργασιών, που διαθέτουν και τα περισσότερα κεφάλαια

Συνολικά, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το σύνολο των υπενδεδυμένων κεφαλαίων των 13 ΤΕΑ, **ανέρχεται σε 1 δισ. ευρώ.**

Από αυτά, η συντριπτική πλειοψηφία αφορά κεφάλαια των τεσσάρων νέων ΤΕΑ, υποχρεωτικής ασφάλισης.

Από τα υπόλοιπα 9, που λειτουργούν με σημαντικά προβλήματα και θεσμικά κενά, τα τελευταία δέκα και πλέον, χρόνια, το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Προσωπικού Καζίνο υπολειτουργεί, όπως και αυτό των Ελεγκτών Εναέριας Κυκλοφορίας, ενώ το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών έχει προχωρήσει στην αναστολή όλων των παροχών του από την 1η Ιανουαρίου του 2012.

Άλλα πάλι, όπως το ταμείο των Οικονομολόγων, των ΕΛΤΑ, των Γεωτεχνικών και των Αστυνομικών, προσπαθούν να επιβιώσουν σε δύσκολες συνθήκες, , καθώς ξεκίνησαν τη λειτουργία τους σε μια περίοδο που το εισόδημα των εργαζομένων βαίνει μειούμενο, ενώ οι εισφορές για την υποχρεωτική, κοινωνική ασφάλιση, είναι από τις πλέον υψηλές στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παρ όλα αυτά έχουν κατά διαστήματα καταφέρει να σημειώσουν και σημαντικές αποδόσεις, στα λίγα ομολογουμένως αποθεματικά τους

Να σημειωθεί επίσης, ότι μόλις δύο Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης εργαζομένων σε ιδιωτικές επιχειρήσεις έχουν δημιουργηθεί, και είναι το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης προσωπικού των εταιρειών Johnson & Johnson ΕΛΛΑΣ ΑΕΒΕ και Janssen – Cilag Φαρμακευτική ΑΕΒΕ (ΤΕΑ J&J/JC) και το Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Προσωπικού INTERAMERICAN, στα οποία μαζί με το Ταμείο των ΕΛΤΑ συμμετέχει και ο εργοδότης.

ΤΑΜΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΤΑΑ-Τ.Υ (πρώην ΤΣΑΥ)

Dr. kitsopanidis.ioannis WWW.kitsopanidis.gr

ΕΤΑΑ-ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ (πρώην ΤΣΑΥ)

περιλαμβάνει τους εξής κλάδους :

- Κλάδο Κύριας Ασφάλισης
- Κλάδο Υγείας
- Κλάδο Πρόνοιας
- Λογαριασμό Στέγης Υγειονομικών

Κλάδος κύριας ασφάλισης του ΕΤΑΑ-Τ.Υ

Ανήκει στον πρώτο πυλώνα της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης και σαν τέτοιος δεν μπορεί να μετατραπεί σε Επαγγελματικό Ταμείο Ασφάλισης.

Αν δεχθούμε όμως την άποψη ότι , η επιβαλλόμενη από το Σύνταγμα κρατική μέριμνα μπορεί κατ' επιλογήν του κοινού νομοθέτη να υλοποιηθεί και με την ανάθεση της υπό τη λειτουργική έννοια δημόσιας υπηρεσίας κοινωνικής ασφάλισης, όχι μόνο σε δημόσια νομικά πρόσωπα αλλά και σε ιδιωτικά, εφόσον στην τελευταία περίπτωση εξασφαλίζονται οι αρχές που διέπουν τις δημόσιες υπηρεσίες και ο κρατικός έλεγχος ,τότε **είναι δυνατή η διεκδίκηση της απόσπασης σας από το ΕΤΑΑ και της μετατροπής μας σε ΝΠΙΔ.**

Ενισχυτικό των θέσεως αυτής είναι και το γεγονός ότι ,το ΕΤΑΑ Τ.Υ είναι μεν Ταμείο υποχρεωτικής Κοινωνικής Ασφάλισης ,αυτοχρηματοδοτούμενο δε, δηλαδή χρηματοδοτούμενο μόνο από εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών ενώ η υποχρέωση του Κράτους για την καταβολή του μέρους που του αναλογεί τόσο στο πλαίσιο της τρίμερους χρηματοδότης , όσο και στις λοιπές οφειλές του , ουδέποτε έχει γίνει πράξη.

Ήδη σήμερα τα οφειλόμενα από το κράτος στο ΕΤΑΑ-Τομέας Υγειονομικών (πρώην ΤΣΑΥ) ξεπερνούν το 1.199.809.734,54 ευρώ .

ΟΦΕΙΛΕΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΟ ΕΤΑΑ- Τ.Υ (ΤΣΑΥ)

- 681.510.744,17 €

Από επιχορήγηση για γενικούς σκοπούς για την κάλυψη διαφυγόντων εσόδων από κοινωνικούς πόρους (του άρθρου 4 του Ν.982/79) όπως είχαν καθορισθεί με το άρθρο 63 του Ν.2519/1997, οι οποίοι καταργήθηκαν με το άρθρο 1 της από 7/11/1997 Πράξης Νομοθετικού περιεχομένου με στόχο τη μείωση της τιμής των φαρμάκων

- 510.700.944,37 €.

Από συμμετοχή του Κράτους στην κοινωνική ασφάλιση. Άρθρο 22, ν.2084/92

- 4.508.046,00 €

Από επιχορήγηση για την κάλυψη δαπανών συντάξεων ομογενών Κωνσταντινούπολης, Αιγύπτου κλπ. Άρθρο 23, ν.2079/92

- 2.700.000,00 €

Από επιχορήγηση από ΕΚ και από τον Κρατικό Προϋπολογισμό δαπάνης του έργου αυτοματοποίηση των συναλλαγών και της δαπάνης του έργου του ΟΠΣ

- 390.000,00 €

Από επιχορήγηση για δαπάνες άσκησης κοινωνικής πρόνοιας

Κλάδος Υγείας του ΕΤΑΑ-Τ.Υ (πρώην ΤΣΑΥ)

Ο κλάδος Υγείας του ΕΤΑΑ-Τ.Υ (πρώην ΤΣΑΥ) ανήκει επίσης στον πρώτο πυλώνα της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης ως συμπληρωματικό μέρος των παροχών του κλάδου της κύριας σύνταξης και σαν τέτοιος δεν μπορεί επίσης να μετατραπεί σε Επαγγελματικό Ταμείο Ασφάλισης

Κλάδος Πρόνοιας του ΕΤΑΑ-Τ.Υ (πρώην ΤΣΑΥ)

Ο κλάδος Πρόνοιας του ΕΤΑΑ-Τ.Υ (πρώην ΤΣΑΥ) ανήκει επίσης στον πρώτο πυλώνα της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης.

Ο κλάδος πρόνοιας κατ' ευφημισμό παρέχει προνομιακές παροχές .Στην πράξη παρέχει συνταξιοδοτικές παροχές Χορήγει μια στιγμιαία παροχή (εφάπαξ παροχή) με την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου δηλαδή την έξοδο των ασφαλισμένων υγειονομικών από την παραγωγική διαδικασία.

Ο νόμος 3029/2002 άρθρο 6 παρ 20 δίδει την δυνατότητα στα ήδη υπάρχοντα ταμεία πρόνοιας που λειτουργούν υπό μορφή ΝΠΔΔ να μετατραπούν σε ΝΠΙΔ εφ' όσον καταβάλλονται σ' αυτά εισφορές μόνο από τους ασφαλισμένους, όπως αυτό συμβαίνει στον κλάδο Πρόνοιας του Τομέα Υγειονομικών του ΕΤΑΑ το οποίο σημειωτέον έχει σημαντικότητα όχι μόνο ετήσια έσοδα αλλά και αποθεματικά.

Μετατροπή του κλάδου Πρόνοιας σε ΝΠΙΔ-Επαγγελματικό Ταμείο Ασφάλισης

Η μετατροπή του κλάδου Πρόνοιας του ΕΤΑΑ-Τομέας Υγειονομικών (πρώην ΤΣΑΥ) σε ΝΠΙΔ-Επαγγελματικό Ταμείο Ασφάλισης μπορεί να προσθέσει και άλλες παροχές έκτος από το εφάπαξ, όπως:

- Παροχές Υγείας σε είδος η χρήμα , κύριες η συμπληρωματικές των παρεχόμενων από τον κλάδο Υγείας του Τ. Υ του ΕΤΤΑ(πρώην ΤΣΑΥ).
- Παροχές Επικουρικής Σύνταξης δεδομένου ότι το ΕΤΑΑ-ΤΥ (πρώην ΤΣΑΥ) στερείται Επικουρικής Σύνταξης .
- Παροχές ανικανότητας μερικής η ολικής .
- Παροχές Επαγγελματικού Ατυχήματος.
-
-
-

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η κοινωνική ασφάλιση και τα ασφαλιστικά συστήματα είναι μηχανισμοί που επιτρέπουν τη διασπορά και τον διαμοιρασμό του κινδύνου της μεταβολής του εισοδήματος των πιο μεγάλων σε ηλικία ανθρώπων (που έχουν συνταξιοδοτηθεί) με άλλους ανθρώπους ίδιας ηλικίας ή, μικρότερης.

Τα ασφαλιστικά ταμεία είναι χρηματοδοτικοί οργανισμοί που λειτουργούν βάσει αμοιβαίων συμφωνιών, στηρίζονται εν μέρη στην καταβολή ασφαλιστικών εισφορών εργαζομένων και εργοδοτών και εν μέρη στην κρατική χρηματοδότηση και έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα.

Το κοινωνικό κράτος στηρίζεται στην υπόθεση ότι οι εργαζόμενοι υπερτερούν κατά πολύ των συνταξιούχων και κατά συνέπεια αυτοί που εργάζονται σήμερα θα πρέπει να χρηματοδοτούν τις συντάξεις εκείνων που εργάζονταν χθες (αναδιανεμητικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης).

Η υπόθεση όμως αυτή δεν ισχύει για τους περισσότερους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης δεδομένου ότι η σχέση εργαζομένων προς συνταξιούχους έχει μειωθεί σημαντικά τα τελευταία ιδίως χρόνια ,με αποτέλεσμα την ολοένα και μεγαλύτερη απαίτηση των ΦΚΑ για επί πλέον χρηματοδότηση , δηλαδή χρηματοδότηση πέραν της θεσμοθετημένης συμμετοχής τους κράτους στο πλαίσιο της τρίμερους χρηματοδότησης.

Ο Τομέας Υγειονομικών του ΕΤΑΑ (πρώην ΤΣΑΥ) στηρίζεται αποκλειστικά στις εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών και στις αποδόσεις των επενδεδυμένων αποθεματικών του.

Οι υποχρεώσεις του κράτους τόσο στο πλαίσιο της τρίμερους χρηματοδότησης όσο και στις λοιπές προς το ταμείο υποχρεώσεις του, ύψους **1.199.809.734,54 ευρώ δεν έχουν καταβληθεί**

Η μέση ηλικία των ενεργών ασφαλισμένων υγειονομικών είναι, 44 έτη για τις γυναίκες και 48 έτη για τους άνδρες (μελέτη Prudential για τον κλάδο υγείας του ΕΤΑΑ-Τ.Υ- ΤΣΑΥ 2013), η σχέση ενεργών ασφαλισμένων προς συνταξιούχους είναι 4 /1 και η μέση ηλικία των συνταξιούχων είναι 70 έτη για τους Άνδρες και 68 για τις γυναίκες . Παράλληλα το 95 % των συνταξιούχων ανδρών είναι ηλικίας 62-94 ετών ενώ το 85 % των συνταξιούχων γυναικών είναι ηλικίας 60-90 ετών

Τα στοιχεία αυτά υποδηλώνουν και την αντοχή του Ταμείου σε βάθος χρόνου να εκπληρώνει την προσδοκία της μελλοντικής ροής εισοδήματος στους ασφαλισμένους του κατά την στιγμή της συνταξιοδότησης

Με την ισχύουσα σήμερα κατάσταση ο Τομέας Υγειονομικών του ΕΤΑΑ (πρώην ΤΣΑΥ) στερείται του δευτέρου επίπεδου της Υποχρεωτικής Κοινωνικής Ασφάλισης δηλαδή την Επικουρική σύνταξη.

Με την μετατροπή του κλάδου Πρόνοιας του ΕΤΑΑ-Τ.Υ (ΤΣΑΥ) σε Επαγγελματικό Ταμείο Ασφάλισης θα δοθεί η δυνατότητα να χορηγούνται έκτος από το εφάπαξ και άλλες πρόσθετες παροχές όπως είναι η επικουρική σύνταξη ,η κάλυψη κινδύνων μερικής και ολικής ανικανότητας αλλά και συμπληρωματικές παροχές Υγείας.

Απομένει στις δευτεροβάθμιες Υγειονομικές Κοινότητες και κύρια στον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο να οραματιστεί και να υιοθετήσει πολιτικές αναβάθμισης της ασφαλιστικής κάλυψης των Ελλήνων Υγειονομικών

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ασφαλιστικά Ταμεία και Διαχείριση Κινδύνου. Ηλίας Κ. Σαλάτας. 2008
- Το Δικαίωμα στην Κοινωνική Ασφάλιση. Βασιλική Μπρισίμη. 2002
- Η συνταγματική υποχρέωση λειτουργίας δημοσίων φορέων κοινωνικής ασφάλισης και η πιθανή εξωτερίκευση δραστηριοτήτων και συνεργασιών με επαγγελματικούς και ιδιωτικούς φορείς . Πατρίνα Παπαρρηγοπούλου-Πεχλιβανίδη. 2013
- Η επικουρική κοινωνική ασφάλιση στο ευρωπαϊκό - κοινοτικό δίκαιο του ανταγωνισμού, Πατρίνα Παπαρρηγοπούλου-Πεχλιβανίδη.2002
- Συνταγματικά Δικαιώματα. Συνταγματικό Δίκαιο. Δημητρόπουλος Α.2004
- Δίκιο Κοινωνικής Ασφάλισης. Πετρόγλου Α.1974
- Η Συνταγματική Κατοχύρωση της Κοινωνικής Ασφάλισης. Στεργίου .Α 1994
- Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Κρεμανλής Κ 1985
- Συνταξιοδοτικά ταμεία η περίπτωση της Ελλάδας και της Ε.Ε.(Δημόσια και Ιδιωτική υγεία. Παπακωνσταντίνου Παναγιώτα. 2006
- Οι θέσεις του Σύριζα για την Κοινωνική Ασφάλιση.
- Αναλογιστική μελέτη για τον κλάδο υγείας του ΕΤΑΑ-Τ.Υ- ΤΣΑΥ. Prudential 2013